

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 16–17 березня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

3. Швачко С. А. Содержательно-структурные аспекты английских сказок и стихотворений: Методические рекомендации. Сумы: СГПИБ 1988. – 34 с.

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ВИМІР НОМІНАЦІЙ ПРІЗВИСЬК БАРАКА ОБАМИ

Коваль Т.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник — канд. філол. наук, доцент Єгорова О. І.

Власні назви — це невід’ємна частина нашого життя у соціумі. Особливий інтерес нині викликають неофіційні особисті імена, зокрема прізвиська, що індивідуалізують та характеризують особу.

Прізвиська як складова ономастичної системи були і залишаються предметом дослідження вітчизняних та закордонних вчених (А. В. Цепкова, З. П. Нікуліна, І. В. Ляшенко, Дж. Морган, К. О’Ніл, Р. Харре, А. Мехраб’ян і М. Пірсі).

Т. В. Шмелєва, відомий російський філолог, визначає прізвисько як елемент неофіційного іменування людини, яке дається їй в рамках найчастіше вузького кола спілкування [1, с.32]. Проте, лінгвіст В. Брайт зазначає, що протягом життя людина може мати безліч неофіційних прізвиськ. Вони можуть використовуватися не лише родичами та близькими, а й бути доступними широкому загалу [2, с.670] Тим не менш, прізвиська не замінюють офіційне іменування.

На позначення прізвиська в англійськомовному просторі використовують метазнак “nickname”, а також іноді “byname” та “pseudonym”, які, проте, мають дещо інший відтінок значення.

Прізвиська як специфічна антропонімічна категорія є, на нашу думку, недостатньо вивченим явищем в ономастиці в аспекті їх лінгвістичної, функціонально-семантичної, соціальної та культурологічної профілізації. Таке положення зокрема пов’язане з неофіційністю їх онімного статусу, «доповнюючим» характером семантики в структурі номінативного поля денотата, а також динамікою змін їх функціонального буття.

Прізвиська є досить поширеними в політичному дискурсі. Вони виконують соціально-визрізняльну, номінативну, експресивну та оцінну функції, а також мають властивість створювати позитивний чи

негативний імідж певного громадського чи політичного діяча. Через використання прізвиськ комунікант виражає свою інтенцію передати інформацію про власне ставлення до об'єкту іменування.

Прізвиська, як і всі неологізми, що виникають в мові, також мають свої способи словотворення. Зокрема серед прізвиськ Барака Обама виділяють такі: афіксація, словоскладання, абрєвіація та скорочення. Проте, найпродуктивнішими способами словотвору серед прізвиськ Барака Обама виявилися осново- та словоскладання, оскільки об'єднання в одному слові кілька основ дає можливість точно характеризувати особу та її діяльність за кількома ознаками.

Сучасна мовна практика включає в себе величезний масив різноманітних прізвиськ, що мають здатність відображати культуру того чи іншого народу. Одним з основних аспектів, що визначає таку здатність їх є мотивація, тобто причина, що обумовлює звуковий образ слова.

У залежності від джерела мотивації відбувається поділ прізвиськ на дві основні групи — внутрішньо мотивовані, які не мають сигніфікативного значення і утворюються за допомогою скорочень від власного імені, та зовнішньо мотивовані прізвиська, що виникають під впливом екстралінгвістичних факторів і формують групу номінативних одиниць від загальних та власних імен і топонімів [2, с.106]. Окремо виділяють «групу синтезу», до якої відносяться прізвиська з ознаками як внутрішньо, так і зовнішньо мотивованих прізвиськ. Подібно до зовнішньо мотивованих нікнеймів, вони реферують до різноманітних властивостей денотата, експлікують особливості його зовнішності, характеру, поведінки тощо.

Таким чином, прізвиська відіграють важливу роль в ідентифікації і характеристиці тієї чи іншої особи. Вони являють собою культурні універсалії, в яких відображено не тільки історію мови, а й культуру народу, його звичаї, традиції, віру тощо.

1. Шмелева Т. В. Ономастика : учеб. пособие / Т.В. Шмелева. — Славянск-на-Кубани : Издательский центр филиала ФГБОУ ВПО «КубГУ» в г. Славянск-на-Кубани, 2013. — 161 с.
2. Bright W. What Is a Name? Reflections on Onomastics / W. Bright // Language and Linguistics. — 2003. — №4(4). — P. 669–681.
3. Цепкова А. В. Лингвокуртологический потенциал прозвищ различных мотивационных типов (на материале английского языка) /

ОНТОЛОГІЯ НОМІНАТИВНИХ ТА КОМУНІКАТИВНИХ ОДИНИЦЬ

*Ковтун В., магістрант
(Сумський державний університет)*

*Анохіна Т. О., докторант
(Київський національний лінгвістичний університет)*

*Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Швачко С. О.
(Сумський державний університет)*

У лінгвістиці останніх років інтенсивно дискутуються питання мовленнєвих кодів, одиниць і категорій мови в їх психо-когнітивному вимірі «тут і тепер» - живої комунікації. Домінантними на часі є метазнаки: *дискурс, текст, комунікація, вербальні та невербальні засоби спілкування*. Значущим є осмислення номінативних одиниць (НО) на векторі адресант-адресат, вивчення їх системно-функціонального буття. Семіотичний (знаковий) характер НО є прозорим в їх наповненні оточенні та функціонуванні. НО включаються комунікативні одиниці (КО), інтегруються на текстових просторах та інгерентно націлюються на прагматичні інтенції. Об'єктом статті є дослідження природи НО та КО, предметом – їх спільні та ізоморфні риси в англомовному дискурсі. До універсальних феноменів належать слова, словосполучення та тексти. «Мова – найбільший духовний скарб, у якому народ виявляє себе творцем, передає нащадкам свій досвід і мудрість, перемогу і славу, культуру і традиції, думи і сподівання. Рідним словом народ і збагачує також світову культуру. Слово – наше повнокровне життя, невмируще джерело поступу. З цього невичерпного джерела мовець здобуває не тільки знання про навколишній світ, але й моральні і естетичні оцінки та уподобання народу.

У кожній мові спрацьовує вторинне конструювання на рівні слів, словосполучень та текстів. Вічним двигуном (лат. *perpetuum mobile*) у мові є словотвір, який діє без перепочинку щохвилини, щосекунди. Вічний двигун словотвору діяв, діє і діятиме повсякчас, поки з'являтимуться нові предмети, народжуватимуться нові слова і